

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

DZSE-3-ER-0401-3/12

Warszawa, 08 lutego 2012 r.

P. J. Kwiecień
1010 9.02.12
14

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenia złożone przez Pana Senatora Jarosława Wojciecha Obremskiego (BPS/043-04/118/12), na 4. posiedzeniu Senatu RP dnia 19 stycznia 2012 r., dotyczące:

- 1) rozszerzania przez rady gmin, prezydentów, burmistrzów i wójtów przy procesie rekrutacji do publicznych przedszkoli, zakresu pozyskiwanych danych osobowych rodziców dzieci (np. dane zawarte w kopii deklaracji podatkowej PIT), w sposób niewynikający wprost z przepisów ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) i w związku z powyższym podjęcia w Ministerstwie Edukacji Narodowej działań zmierzających do rozwiązania powyższego problemu;
- 2) „obligatoryjnego ustalania opłat” w publicznych oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych;

uprzejmie informuję:

Ad.1)

Ministerstwo Edukacji Narodowej dostrzega problem związany z pozyskiwaniem danych osobowych, który to problem pojawia się w związku z niewystarczającą liczbą miejsc edukacji przedszkolnej i koniecznością ustalania przez organy prowadzące dodatkowych kryteriów naboru.

Jednocześnie należy zauważyć, że edukacja przedszkolna na terenie gminy nie jest nowym zadaniem, a polityka Rządu wyznacza szczególną rolę samorządom lokalnym, od których oczekuje się efektywnego organizowania i prowadzenia edukacji przedszkolnej oraz umiejętnego dostosowywania się do lokalnych możliwości i potrzeb.

Przekazując gminom z dniem 1 stycznia 1992 r. zadanie zakładania i prowadzenia m.in. publicznych przedszkoli, ustawodawca określił jednocześnie, że jest to obowiązkowe zadanie własne gmin (art. 105 cyt. ustawy o systemie oświaty). Równocześnie, zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r.

o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.), do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb jej wspólnoty w zakresie edukacji publicznej, a taką potrzebą jest m.in. organizacja wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-6 lat tj. zakładanie, prowadzenie przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkole podstawowej oraz innych form wychowania przedszkolnego, które zapewnią miejsca edukacji przedszkolnej dla dzieci zamieszkałych na jej terenie.

Równocześnie wyjaśniam, że jednostka samorządu terytorialnego zakładając przedszkole, podpisuje akt założycielski oraz nadaje pierwszy statut (art. 58 ust. 6 ustawy o systemie oświaty). Statut przedszkola musi określać szczegółowe zasady rekrutacji dzieci do przedszkola oraz ich prawa i obowiązki, zgodnie z § 16. ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001 r. Nr 61, poz. 624, z późn. zm.). Kryteria wskazujące, które dzieci mają pierwszeństwo w przyjęciu m.in. do przedszkola zostały określone w § 2. rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych (Dz. U. nr 26, poz. 232 z późn. zm.) i są one kryteriami nadrzędnymi. Dodatkowe kryteria może ustalić organ prowadzący daną placówkę, w tym wypadku gmina. Oznacza to pewną zamierzoną dowolność w ustalaniu zasad rekrutacji do przedszkoli na terenie kraju w zależności od warunków i potrzeb lokalnej społeczności.

Wobec powyższego, organy prowadzące publiczne przedszkola (w tym przypadku jednostki samorządu terytorialnego), przeprowadzając rekrutację, a jednocześnie biorąc pełną odpowiedzialność za realizację zadań z zakresu edukacji przedszkolnej wobec lokalnej społeczności, której są reprezentantem, mogą ustalać mechanizmy kontrolne w zakresie przyjmowania dzieci do przedszkoli, w tym kontroli spełniania przedmiotowych kryteriów, jedynie zgodnie z istniejącym stanem prawnym.

Pozyskiwanie danych osobowych przez organy samorządu gminnego nie może wykraczać poza regulacje zawarte w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.).

Biorąc pod uwagę obowiązujący stan prawny i jednocześnie dostrzegając problem związany z pozyskiwaniem danych osobowych przetwarzanych przy rekrutacji do publicznych przedszkoli, w ocenie Ministerstwa Edukacji Narodowej wydaje się być zasadne podjęcie ewentualnych prac nad rozwiązaniem pojawiających się w tym obszarze problemów, w celu eliminacji nadmiernej i zbędnej ingerencji w prywatność osób biorących udział w procesie rekrutacji do przedszkoli.

Ad.2)

Każde dziecko uczestniczące w publicznej edukacji przedszkolnej ma prawo do bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki w wymiarze nie krótszym niż 5 godzin dziennie (art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie oświaty). Jednocześnie, zasady wnoszenia opłat za świadczenia w oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej określa art. 1 pkt 4 i 13 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206).

Rodzice są zobowiązani do ewentualnego wnoszenia opłat, zgodnie z obowiązującymi przepisami, jedynie w sytuacji, kiedy sami chcą, aby dziecko było objęte dodatkowymi godzinami zajęć nauczania, wychowania i opieki.

Należy podkreślić, iż powyższe przepisy ustawy o systemie oświaty, upoważniające organy prowadzące przedszkola publiczne oraz oddziały przedszkolne w szkole podstawowej do ustalania wysokości opłat za świadczenia w czasie przekraczającym czas bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki, nie oznaczają, że opłaty muszą być wprowadzone, gdyż organ prowadzący może zapewnić bezpłatne nauczanie w wymiarze wyższym niż minimalne 5 godzin, biorąc pod uwagę lokalne uwarunkowania oraz oczekiwania i potrzeby mieszkańców.

Niezależnie od powyższego, należy podkreślić, że wysokość wprowadzonej opłaty powinna być odpowiednio uzasadniona w uchwale rady gminy i wynikać przede wszystkim z rzeczywistych kosztów ponoszonych na dziecko w danym przedszkolu prowadzonym przez samorząd gminny, które to koszty są bardzo zróżnicowane w zależności od regionu czy nawet konkretnej gminy.

Równocześnie, przepis art. 14 ust. 5 pkt 1 w związku z art. 5c pkt 1 ustawy o systemie oświaty, ustanawiający wyłączną kompetencję rady gminy do ustalania wysokości opłat za świadczenia przedszkoli publicznych w czasie przekraczającym wymiar bezpłatnych zajęć, stanowi również wyłączne uprawnienie rady gminy do przyznawania określonym grupom osób uprawnienia w postaci ulg w tych opłatach. Należy przy tym mieć na względzie, aby takie ewentualne zróżnicowanie praw poszczególnych kategorii osób korzystających ze świadczeń przedszkoli publicznych pozostawało w odpowiedniej relacji do występujących różnic, w sytuacji, w jakiej osoby te się znajdują. Wymaga tego zasada sprawiedliwości społecznej ustanowiona w art. 2 *Konstytucji RP*, którą należy łączyć z wyrażoną w art. 32 *Konstytucji* zasadą równości podmiotów wobec prawa.

Należy podkreślić, iż bardzo wiele gmin stosowało i stosuje ulgi w opłatach, np. biorąc pod uwagę fakt wielodzietności w rodzinie, liczbę dzieci z jednej rodziny uczęszczających do przedszkola, czy właśnie realizację rocznego przygotowania przedszkolnego w szkole podstawowej, co nigdy nie było kwestionowane, a wręcz przeciwnie, spotykało się z ogólną aprobatą społeczną. Stosowanie przez gminy ulg w opłatach przedszkolnych wnoszonych przez rodziców, stanowi instrument realizacji polityki prorodzinnej na ich terenie i wynika z lokalnych potrzeb społecznych.

Reasumując, powyższe przepisy nie nakazują obligatoryjnego ustalania opłat w oddziałach przedszkolnych.

Odnosząc się do sprawy korzystania ze świetlicy szkolnej przez dzieci z oddziału przedszkolnego wyjaśniam, iż oddział przedszkolny jest podstawową jednostką organizacyjną przedszkola i w świetle art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) nie wchodzi w skład struktury organizacyjnej (klas) szkoły podstawowej.

Oddział przedszkolny mieszczący się w budynku szkoły podstawowej zachowuje odrębność programową, a kształcenie i wychowanie w nim jest zorganizowane odmiennie niż w oddziałach szkoły podstawowej, na zasadach odnoszących się do oddziałów przedszkola, tj. zgodnie z ramowym statutem przedszkola, natomiast świetlica przeznaczona jest dla uczniów szkoły podstawowej.

Zgodnie z § 10 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ramowego statutu publicznego przedszkola, stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624, z późn. zm.), przedszkole funkcjonuje przez cały rok szkolny, z wyjątkiem przerw ustalonych przez organ prowadzący na wniosek dyrektora przedszkola i rady przedszkola. W organizacji przedszkola nie są zatem przewidziane ferie zimowe i letnie, a w konsekwencji zalicza się je do tzw. placówek nieferyjnych. Tę samą zasadę należy stosować do oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej, co dowodzi, iż nie można utożsamiać opieki nad dziećmi w oddziale przedszkolnym z opieką w świetlicy szkolnej, gdyż odbywają się one na podstawie odmiennych przepisów oświatowych w tym zakresie.

Z wypracowań pracownika

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

Tadeusz Sławecki
SEKRETARZ STANU